

دانشکده
قالب نگارش طرح درس ترمی

عنوان درس: شیمی دارویی ۲
مخاطبان: دانشجویان ترم هشتم دکتری حرفه‌ای داروسازی
تعداد واحد: (یا سهم استاد از واحد): دکتر محسن شهلایی (۱ واحد)، دکتر علیرضا علی‌آبادی (۱ واحد)، دکتر امین نوروزی (۱ واحد)
ساعت پاس‌گویی به سوالات فراگیر: دوشنبه‌ها ۱۰-۱۲
زمان ارائه درس: نیمسال دوم ۱۴۰۳-۱۴۰۲ دوشنبه‌ها ۸-۱۰ و چهارشنبه‌ها ۸-۱۰
مدرس: دکتر محسن شهلایی، دکتر علیرضا علی‌آبادی، دکتر امین نوروزی
درس و پیش‌نیاز: شیمی دارویی ۱

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با ساختار داروهای شیمیایی مؤثر بر سیستم عصبی اتونوم، قلبی عروقی، اندوکراین و ...
آشنایی با رابطه بین ساختار شیمیایی و مکانیسم اثر (فارماکودینامیک) و همچنین رابطه ساختار شیمیایی با فارماکوکینتیک (جذب، توزیع، متابولیسم، دفع و اتصال پروتئینی) و عوارض جانبی داروها

اهداف کلی جلسات: (جهت هر جلسه یک هدف)

۱. سیستم عصبی کولینرژیک (آگونیستها)
۲. سیستم عصبی کولینرژیک، مهارکننده‌های استیل کولین استراز
۳. آنتی-کولینرژیک‌ها (آنتاگونیست‌های موسکارینی)
۴. آنتی-کولینرژیک‌ها (آنتاگونیست‌های نیکوتینی و ...)
۵. سیستم عصبی آدرنرژیک (مقدمات، رابطه ساختمان و اثر، آگونیستها)
۶. α -بلاکرها
۷. بتا بلاکرها
۸. آزمون
۹. مهارکننده‌های ریلیز، وازودیلاتورهای مستقیم، نیترات‌ها
۱۰. مهارکننده‌های کانال کلسیم
۱۱. داروهای مؤثر بر سیستم رنین - آنژیوتانسین (مهارکننده‌های ARB, ACE)
۱۲. کاردیوتونیک‌ها، عوامل ضد انعقاد و ضد ترومبوز
۱۳. دیورتیک‌ها
۱۴. داروهای ضد آریتمی
۱۵. داروهای مؤثر بر هموستاز کلسیم، داروهای تیروئید و آنتی تیروئید
۱۶. داروهای کاهنده قند خون
۱۷. داروهای کاهنده قند خون
۱۸. گلوکوکورتیکوئیدها
۱۹. استروژن‌ها
۲۰. آنتی استروژن‌ها، پروژستین‌ها
۲۱. آندروژن‌ها و آنتی آندروژن‌ها
۲۲. بی‌حس‌کننده‌های موضعی
۲۳. داروهای کاهش دهنده چربی خون
۲۴. آنتی هیستامین‌ها
۲۵. آنتی هیستامین‌ها
۲۶. آنتی هیستامین‌ها

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

جلسه اول

هدف کلی: آشنایی دانشجویان با سیستم کولینرژیک و عوامل آگونیست مؤثر بر آن

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

۱-۱- سیستم کولینرژیک را بشناسد، عملکرد آنرا بازگو نماید و انواع اثرات مؤثر بر آن را توضیح دهد.

۲-۱- انواع گیرنده‌های سیستم کولینرژیک را بشناسد.

۳-۱- نوروترانسمیشن در سیستم کولینرژیک را توضیح دهد.

جلسه دوم

هدف کلی: آشنایی دانشجویان با سیستم کولینرژیک و عوامل آگونیست مؤثر بر آن

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

۱-۲- نقش استرئوشیمی ترکیبات کولینرژیک را توضیح دهد.

۲-۲- استرئوسلکتیویته ترکیبات آگونیست کولینرژیک را توضیح دهد.

۲-۳- SAR ترکیبات آگونیست کولینرژیک را توضیح دهد.

جلسه سوم

هدف کلی: آشنایی دانشجویان با عوامل موثر بر سیستم آدرنرژیک غیر مستقیم الاثر و با عملکرد دوگانه

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

۱-۲- ترکیبات آنتی کولینرژیک را بشناسد و توضیح دهد.

۲-۲- SAR ترکیبات آنتی کولینرژیک را توضیح دهد.

۳-۲- در مورد ساختار آلکالوئید های سولاناسه توضیح دهد.

جلسه چهارم

هدف کلی: آشنایی دانشجویان با عوامل آنتاگونیست صناعی موثر بر سیستم کولینرژیک مانند: آمینو الکل استرها، آمینو الکل اترها و...

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

۱-۳- در مورد انواع عوامل آنتی کولینرژیک صناعی توضیح دهد.

۲-۳- SAR آمینو الکل استرها، آمینو الکل اترها و... را توضیح دهد.

۳-۳- در مورد ساختار مهار کننده های استیل کولین استراز را توضیح دهد.

جلسه پنجم

هدف کلی: آشنایی با مهار کننده های استیل کولین استراز

اهداف ویژه: در پایان دانشجو قادر باشد.

۱-۴- در مورد انواع عوامل مهار کننده استیل کولین استراز توضیح دهد.

۲-۴- SAR مهار کننده استیل کولین استراز را توضیح دهد.

جلسه ششم

هدف کلی: آشنایی با مهار کننده های استیل کولین استراز

اهداف ویژه: در پایان دانشجو قادر باشد.

۱-۴- در مورد انواع عوامل مهار کننده استیل کولین استراز توضیح دهد.

۲-۴- SAR مهار کننده استیل کولین استراز را توضیح دهد.

جلسه هفتم

هدف کلی: آشنایی دانشجویان با سیستم آدرنرژیک و عوامل مستقیم الاثر

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

۱-۵- سیستم آدرنرژیک را بشناسد و انواع عوامل موثر بر آن را بشناسد.

۲-۵- SAR عوامل مستقیم الاثر بر سیستم آدرنرژیک را توضیح دهد.

۳-۵- داروهای موثر بر بیوسنتز کاتکول آمین ها را بشناسد و توضیح دهد.

۴-۵- آگونیست های آلفا و بتا آدرنرژیک را بشناسد.

جلسه هشتم

هدف کلی: آشنایی دانشجویان با عوامل موثر بر سیستم آدرنرژیک غیر مستقیم الاثر و با عملکرد دوگانه

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

۱-۶- ساختار داروهای موثر بر ذخیره سازی و آزاد سازی کاتکول آمین های سیستم آدرنرژیک را بشناسد و توضیح دهد.

۲-۶- ساختار آریل الکیل ایمیدازولین ها را بشناسد و کاربرد های آنها را توضیح دهد.

۳-۶- ساختار و عملکرد ترکیبات با عملکرد دوگانه موثر بر سیستم آدرنرژیک را توضیح دهد.

جلسه نهم

هدف کلی: مهار کننده های ریلیز، ذخیره سازی، وازودیلاتورهای مستقیم، نیتراها

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

۸-۱- مهار کننده های ریلیز و کاربرد آنها را شرح دهد.

۸-۲- مهار کننده های ذخیره سازی و کاربرد آنها را شرح دهد.

۹-۳- ساختار وازودیلاتورهای مستقیم و کاربرد آنها را شرح دهد.

جلسه دهم

هدف کلی: مهار کننده های کانال کلسیم

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

۹-۱- رابطه ساختار- فعالیت مهار کننده های کانال کلسیم را شرح دهد.

۹-۲- انواع مهار کننده های کانال کلسیم را شرح دهد.

۹-۳- کاربرد مهار کننده های کانال کلسیم را شرح دهد.

جلسه یازدهم

هدف کلی: داروهای مؤثر بر سیستم رنین - آنژیوتانسین (مهارکننده های ACE, ARB)

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

۱-۱۰- رابطه ساختار- فعالیت مهارکننده های آنزیم مبدل را شرح دهد.

۲-۱۰- انواع مهارکننده های آنزیم مبدل را شرح دهد.

۳-۱۰- مکانیسم اثر و برهمکنش های ضروری در برهم کنش با آنزیم مبدل را شرح دهد.

۴-۱۰- رابطه ساختار- فعالیت مهارکننده های رسیپور آنژیوتانسین را شرح دهد.

۵-۱۰- مکانیسم اثر و برهمکنش های ضروری در برهمکنش با آنزیم مبدل را شرح دهد.

جلسه دوازدهم

هدف کلی: کاردیوتونیک ها و عوامل ضد انعقاد خوراکی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

۱-۱۱- رابطه ساختار- فعالیت ترکیبات کاردیوتونیک را شرح دهد.

۲-۱۱- انواع ترکیبات کاردیوتونیک را بشناسد.

۳-۱۱- مکانیسم اثر ترکیبات ضدانعقاد خوراکی را شرح دهد.

۴-۱۱- ساختار ترکیبات ضدانعقاد را بشناسد.

جلسه سیزدهم

هدف کلی: دیورتیک ها

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

۱-۱۲- انواع ترکیبات دیورتیک را بشناسد.

۲-۱۲- رابطه ساختار- فعالیت دیورتیک ها را شرح دهد.

۳-۱۲- مکانیسم اثر انواع ترکیبات دیورتیک را شرح دهد.

جلسه چهاردهم

هدف کلی: داروهای ضدآریتمی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

۱-۱۳- انواع کلاسهای ترکیبات ضدآریتمی را شرح دهد.

۲-۱۳- رابطه ساختار- فعالیت ترکیبات ضدآریتمی را شرح دهد.

۳-۱۳- راههای متابولیسم و عوارض جانبی داروهای ضدآریتمی را شرح دهد.

جلسه پانزدهم

هدف کلی: داروهای ضدآریتمی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

۱-۱۷- انواع کلاسهای ترکیبات ضدآریتمی را شرح دهد.

۲-۱۷- رابطه ساختار- فعالیت ترکیبات ضدآریتمی را شرح دهد.

۳-۱۷- راههای متابولیسم و عوارض جانبی داروهای ضدآریتمی را شرح دهد.

جلسه شانزدهم

هدف کلی: داروهای مؤثر بر هموستاز کلسیم، داروهای تیروئید و آنتی تیروئید

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

۱-۱۸- رابطه ساختار- فعالیت بیس فسفونات ها را شرح دهد.

۲-۱۸- رابطه ساختار فعالیت لووتیروکسین و ترکیبات مقلد آن را شرح دهد.

۳-۱۸- رابطه ساختار- فعالیت ترکیبات آنتی تیروئید را شرح دهد.

جلسه هفدهم

هدف کلی: گلوکوکورتیکوئیدها

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

۱-۱۹- رابطه ساختار- فعالیت گلوکوکورتیکوئیدها را شرح دهد.

۲-۱۹- ضروریات ساختاری جهت ایجاد اثر گلوکوکورتیکوئیدی و کاهش اثر مینرالوکورتیکوئیدی را بداند.

۳-۱۹- انواع پرودراگهای گلوکوکورتیکوئیدها را شرح دهد.

۴-۱۹- کاربردهای گلوکوکورتیکوئیدها را شرح دهد.

جلسه هجدهم

هدف کلی: استروژنها

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

- ۱-۲۰- رابطه ساختار- فعالیت ترکیبات استروژنی را شرح دهد.
- ۲-۲۰- ساختار ترکیبات استروژنی با ساختار غیراستروئیدی را شرح دهد.
- ۳-۲۰- انواع آگونیسته ای استروژنی را بشناسد.

جلسه نوزدهم

هدف کلی: آنتی استروژن ها، پروژستین ها

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

- ۱-۲۱- رابطه ساختار- فعالیت ترکیبات آنتی استروژنی را شرح دهد.
- ۲-۲۱- ساختار انواع ترکیبات آنتی استروژنی را شرح دهد.
- ۳-۲۱- رابطه ساختار- فعالیت ترکیبات پروژستینی را شرح دهد.
- ۴-۲۱- ترکیبات پروژستینی را از نظر عوارض جانبی مقایسه کند.

جلسه بیستم

هدف کلی: آندروژن ها و آنتی آندروژن ها

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

- ۱-۲۲- رابطه ساختار- فعالیت ترکیبات آندروژنی را شرح دهد.
- ۲-۲۲- ساختار ترکیبات آندروژنی را تشخیص دهد.
- ۳-۲۲- رابطه ساختار- فعالیت ترکیبات آنتی آندروژن را شرح دهد.
- ۴-۲۲- انواع ترکیبات آنتی آندروژنی را توضیح دهد.
- ۵-۲۲- ساختار آندروژن های آنابولیک را شرح دهد.

جلسه بیست و یکم

هدف کلی: بی حس کننده های موضعی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

- ۱-۲۳- رابطه ساختار- فعالیت ترکیبات بی حس کننده موضعی را شرح دهد.
- ۲-۲۳- ساختار ترکیبات بی حس کننده موضعی را تشخیص دهد.
- ۳-۲۳- انواع بی حس کننده های موضعی را شرح دهد.

جلسه بیست و دوم

هدف کلی: آنتی هیستامین ها

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

- ۱-۲۵- نقش سیستم هیستامینرژیک و رسپتورهای آن را شرح دهد.
- ۲-۲۵- رابطه ساختار- فعالیت آنتی هیستامین های اتانول آمینی، اتیلن دی آمین، پروپیل آمین را شرح دهد.

جلسه بیست و سوم

هدف کلی: آنتی هیستامین ها

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

- ۱-۲۶- رابطه ساختار- فعالیت آنتی هیستامین های پیرازینی، دی بنزوسیکلوهپتان، فنوتیازینی و ... را شرح دهد.
- ۲-۲۶- ترکیبات آنتی هیستامین را با توجه به ساختار آنها تشخیص دهد.
- ۳-۲۶- رابطه ساختار- فعالیت آنتاگونیست های لکوترین ها و پایدارکننده های غشای ماستسل ها را شرح دهد.
- ۴-۲۶- برهمکنش آنتاگونیست های لکوترین ها با رسپتور مربوطه را شرح دهد.

جلسه بیست و چهارم

هدف کلی: آنتی هیستامین های مهار کننده گیرنده H₂ و مهارکننده های پمپ پروتون

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد.

- ۱-۲۳- رابطه ساختار- فعالیت ترکیبات مهار کننده گیرنده H₂ را شرح دهد.
- ۲-۲۳- ساختار ترکیبات مهار کننده گیرنده H₂ را تشخیص دهد.
- ۱-۲۳- رابطه ساختار- فعالیت ترکیبات مهار کننده گ پمپ پروتون را شرح دهد.
- ۲-۲۳- ساختار ترکیبات مهار کننده گ پمپ پروتون را تشخیص دهد.

منابع:

Foye's Principles of Medicinal Chemistry, 8th edition, 2020.
Wilson & Gisvold, Textbook of Organic Medicinal and Pharmaceutical Chemistry, 12th edition, 2011,
Burger's Medicinal Chemistry & Drug Discovery, 7th edition, 2010.

روش تدریس:

سخنرانی، پرسش و پاسخ

وسایل آموزشی:

تفاوت برد، ویدئو پروژکتور

سنجش و ارزشیابی

ساعت	تاریخ	سهم از نمره کل (بر حسب درصد)	روش	آزمون
	اول هر جلسه	۱۰ درصد	تشریحی	کوئیز
	وسط ترم	۳۰ درصد	تشریحی	آزمون میان ترم
	پایان ترم	۶۰ درصد	تشریحی	آزمون پایان ترم

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:

- ۱- حضور به موقع و شرکت مرتب در کلاس.
- ۲- رعایت نظم و همچنین شئون اخلاقی در کلاس.
- ۳- آمادگی برای کوئیز در هر جلسه.
- ۴- داشتن پیش مطالعه در مورد مباحث فارماکولوژی مربوط به هر جلسه.

نام و امضای

نام و امضای مدیر گروه:

نام و امضای مدرس:

مسئول EDO دانشکده:

تاریخ ارسال:

تاریخ ارسال:

تاریخ تحویل:

جدول زمانبندی درس.....
روز و ساعت جلسه :

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
۱	۱۴۰۲/۱/۳۰	آشنایی دانشجویان با سیستم کولینرژیک و عوامل آگونیست موثر بر آن	دکتر شهلائی
۲	۱۴۰۲/۱۲/۲	آشنایی دانشجویان با سیستم کولینرژیک و عوامل آگونیست موثر بر آن	دکتر شهلائی
۳	۱۴۰۲/۱۲/۷	آشنایی دانشجویان با عوامل آنتاگونیست موثر بر سیستم کولینرژیک و الکلویید های سولاناسه	دکتر شهلائی
۴	۱۴۰۲/۱۲/۹	آشنایی دانشجویان با عوامل آنتاگونیست صناعی موثر بر سیستم کولینرژیک مانند: آمینو الکل استرها، آمینو الکل اثر ها و...	دکتر شهلائی
۵	۱۴۰۲/۱۲/۱۴	آشنایی با مهار کننده های استیل کولین استراز	دکتر شهلائی
۶	۱۴۰۲/۱۲/۱۶	آشنایی با مهار کننده های استیل کولین استراز	دکتر شهلائی
۷	۱۴۰۲/۱۲/۲۱	آشنایی دانشجویان با سیستم آدرنرژیک و عوامل مستقیم الاثر	دکتر شهلائی
۸	۱۴۰۲/۱۲/۲۳	آشنایی دانشجویان با عوامل موثر بر سیستم آدرنرژیک غیر مستقیم الاثر و با عملکرد دوگانه	دکتر شهلائی
۹	۱۴۰۳/۱/۲۰	داروهای آنتی آدرنرژیک (آلفا بلاکر و بتا بلاکر)	دکتر علی آبادی
۱۰	۱۴۰۳/۱/۲۷	واژوردیلاتورهای مستقیم، مهارکننده های کانال کلسیم	دکتر علی آبادی
۱۱	۱۴۰۳/۱/۲۹	داروهای مؤثر بر سیستم رنین - آنژیوتانسین (مهارکننده های ACE, ARB)	دکتر علی آبادی
۱۲	۱۴۰۳/۲/۳	کاردیوتونیک ها، عوامل ضد انعقاد و ضد ترومبوز	دکتر علی آبادی
۱۳	۱۴۰۳/۲/۵	دیورتیک ها	دکتر علی آبادی
۱۴	۱۴۰۳/۲/۱۰	داروهای ضد آریتمی	دکتر علی آبادی
۱۵	۱۴۰۳/۲/۱۲	داروهای مؤثر بر هموستاز کلسیم، داروهای تیروئید و آنتی تیروئید	دکتر علی آبادی
۱۶	۱۴۰۳/۲/۱۷	داروهای کاهش دهنده قند خون	دکتر علی آبادی
۱۷	۱۴۰۳/۲/۱۹	داروهای کاهش دهنده چربی خون	دکتر علی آبادی
۱۸	۱۴۰۳/۲/۲۴	گلوکوکورتیکوئیدها	دکتر نوروزی
۱۹	۱۴۰۳/۲/۲۶	استروژن ها	دکتر نوروزی
۲۰	۱۴۰۳/۲/۳۱	آنتی استروژن ها، پروژستین ها	دکتر نوروزی
۲۱	۱۴۰۳/۳/۲	آندروژن ها و آنتی آندروژن ها	دکتر نوروزی
۲۲	۱۴۰۳/۳/۷	بی حس کننده های موضعی	دکتر نوروزی
۲۳	۱۴۰۳/۳/۹	آنتی هیستامین ها	دکتر نوروزی
۲۴	۱۴۰۳/۳/۱۶	آنتی هیستامین ها	دکتر نوروزی
۲۵	۱۴۰۳/۳/۲۱	آنتی هیستامین ها (H ₂ بلاکرها و داروهای گوارشی)	دکتر نوروزی